

minis consideremus naturam; confiteamur necesse est, ratiocinandi sermocinandiq; dotes (illa societatis humanæ vincula, teste Cicerone) quibus præ brutis pollet, eximius, non frustra ipsi concessas, sed in eum omnino finem datas esse, ut in gloriam DEI & aliorum usus excolat atque convertat. Illa quæ nulli plane usui essent peculiaria naturæ munera, (ne quid de organis dicam; quibus in communicandis cum aliis animi nostri cogitatis ceterisq; utilitatibus uti solemus) si extra consortium aliorum hominum vivendum, & pro obtinendo fine summe necessario, puta incolumitatis humanæ, non in vicem instrumentorum inservirent. Unde

Pla-

Plato & ex illo Cicero quoque dixerunt, non nobis solum naturæ esse nosmet, sed ortus nostri partem patriam vindicare, partem parentes, partem amicos; hominesque mutatione officiorum, dando, accipiendo, tum rebus, tum opera, tum facultatibus devincire debere hominum inter se societatem. Idem postulat officium æquitatis & grati animi quoque; nam, ut quisq; aliorum opera, si commode feliciterq; vitam transigeret, opus habet; ita neq; ipse minus, ut aliis sua juvandi promeritudine inserviat, ex æquo & iusto obligatur. Quid? quod si mortalium nemini non illa à summo Numine imposta obligatio, ut naturam du-

B

cem

cem sequatur, constitutamque
 ab æterno legem *socialitatis* e-
 jusq; veritatem non contrario
 quocunq; instituto convellat,
 remanet, instar lapidum operis
 fornicati, vires & mutuam con-
 tentionem quemq; in medium
 conferre debere, ne incolumita-
 tis publicæ robora fatiscant, dis-
 sipatisq; hæc illæc membris, con-
 textus publicæ salutis dehiscat
 & penitus demum intercidat.
 Illud vero ut magis feliciter e-
 veniat, oportet viribus & poten-
 tiis corporis, præcipue vero a-
 nimo & voluntate promptâ rei
 communi subveniamus, puta
 addiscendo & exercendo artes
 quascunq; liberales sive manua-
 rias, ut, Paulino quoq; conve-
 nienter monito, nemini molesti

mus, verum superat, unde a-
 orum necessitatibus etiam sub-
 venire possimus. Eph. 4. 28. Di-
 u, non addiscendas modo, sed
 imprimis exercendas esse artes
 liberales. Non sufficit acquisi-
 sse sibi artium utilissimarum
 peritiam & deinde ignavo otio
 indormire & obrorpescere. Per-
 tinet ad officium quoq; in ju-
 stum finem, commodi publici
 procurationem, scientiam &
 prudentiam, quam sibi quisque
 paravit, convertere, *Catonis*, a-
 pud *Ciceronem*, laboriosissimi se-
 nis exemplo, cujus, licet annos
 octoginta natus esset, non cu-
 ria, non rostra, non clientes,
 non amici studium & laboris
 præsentiam desideraverint.

His ita præmissis, ad *vitam E-*
remiticam illam *religiosam* pro-
pius jam accedimus, quid de ea
sit habendum paucis dicturi,
quamvis ad convincendum in-
justitiæ, inutilem illum & gra-
vem civitati vitæ modum, cen-
soriâ vix opus esse videatur a-
nimadversione. Ex dictis enim
unicuiq; constare arbitramur,
sectatores ejus, qui in solitudi-
nes se detrudunt, & more fe-
rarum, in latebris delitescunt,
culpa & reprehensione non va-
care, cum instituto illo suo non
solum naturali, puta Divino, ad
socialitatem colendam instin-
ctui repugnent, quem tamen se-
qui eos oportebat, verum etiam
com-

omuni se subducant utilitati
propagandæ, atq; ita officia ho-
minis & civis gravissime violent.
Hic enim tanta laborat cœci-
tate, ut non videat homines e-
iusmodi inutilia esse terræ pon-
tera, vitamq; eorum Deo esse
ingratam, dum eas subterfugi-
unt partes, ad quas naturâ se
quasi factos donisq; instructos
reppererunt? Nam, *positum est*,
inquit Celeb. Buddeus, extra
controversiam, si homines iis in-
structi sint viribus, ut patria &
publica utilem operam navare
possent, & tamen ob tadia &
incommoda, quæ cum vita pu-
blica conjuncta sunt, eidem se sub-
trahant, gravissime eos peccare,
sub quocumq; etiam hoc fiat præ-
te-

textu. f) Non immerito itaque
 fuci hi ignavi, qui ad effugien-
 dam quamcunq; in civitate la-
 boriosam stationem captant so-
 litudines ac secreta, *ἀμειβία ζῶ-
 νη ἀπέλας* quibusdam dicuntur,
 cum ad nullum vulgo dictorum
 statuum hierarchicorum referri
 possint. Deniq; quemadmodum
 contra impositionem naturæ &
 dictamen rectæ rationis pec-
 cant; ita neque ullum, quo se
 suumq; institutum tueri possint,
 in pandectis sacris habent pa-
 trocinium, quippe quæ societa-
 tes, labores atqve opera mutuo
 commodo interservientia nobis
 commendant atq; injungunt; *E-*
remitica autem *vita* nusquam
 faciunt mentionem, quin potius so-

(f Theol. Mor. part. 2. c. 3. p. 499.

litarium vitam, absolute ra-
 em, improbant atque proscri-
 bunt. Atq; inde libri ecclesiæ
 nostræ Symbolici quoq; ita de
 Monachis cujuscunq; ordinis
 statuunt: *Plane vitam suavem
 & tranquillam, omnique cruce
 vacantem & patientia illi vene-
 tres & porci agunt. Quam ob
 causam se quoque in monasteria
 abdidit, ut a nemine quid-
 quam paterentur molestia, neque
 quemquam ulla in re bona juva-
 rent. g)*

§. VII.

Sed regerat quis? adeo non o-
 dio societatis aut ignavi orii se-
 ctandi instituto, in solitudinem
 concessisse *Eremitas*, quam po-
 tius

(g Catech. Maj. Luth. p. m. 453.

24
tius, ut Dei colendi, pietatis ex-
ercendæ, innoxiaq; propagan-
dæ incolumitatis suæ liberior
potestas ipsis fieret, quod in so-
cietatibus & cœtibus hominum,
præsertim majoribus, malorum
hominum commerciis, identi-
dem turbari consilium, perverti
& crebris obtreccionibus di-
stringi solere, vulgo notum est.
At facilis est responsio: quamvis
enim inficias non eamus, mul-
tos quidem in societatibus acci-
dentales esse abusus, qui aliquan-
do verum Dei cultum atq; pie-
tatem morari possunt, inde ta-
men non sequitur, de terra &
solitaria loca rectam esse scalam
ad serviendum Deo, & consue-
tudinem civilem, unci instar ef-
se, quæ à piis meditationibus in
viam

25
viam damnationis nos abripiat.
Tantum quoq; abest, ut pro lu-
bitu colentis Deus se coli velit,
ut ejusmodi cultum pro *θεῶν ἰσο-
στασίᾳ* vendiderit, eumq; ceu igno-
miniosum Numini suo, quam
maxime aversetur. Neq; facile
præsumi potest, illum cultum i-
psi esse gratum, qui fit cum ne-
glectu reliquorum officiorum.
Sicut igitur non solum iussit se
esse colendum, sed præcepit a-
liis quam maxime inserviendum
esse, infirmos invisendos, fra-
tres corrigendos, nostrâ vitæ
copiâ aliorum inopiam susten-
tandam, subsumere licet, hoc o-
mnino, non minus, quam *illud*,
præceptum sancte & religiose vo-
luisse servatum. Quandoqui-
dem igitur nullam hi lucifugæ

speciale Divinum habent mandatum ad eiusmodi solitarium vitæ genus instituendum sectandumq; , quin in generale DEI præceptum de mutuis commodis promovendis plurimi eorum directe potius impingunt, falsa & commentitiâ opinione religionis & pietatis nullo modo excusari possunt.

Quod propriæ incolumitatis provehendæ studium attinet, cui se ex naturæ præscripto, inservire ajunt, cum detrectantes publicorum negotiorum operosam molem, invidiæ & motuum civilium summis discriminibus se subducunt; tenendum prorsus, illam omnem rem, cui nulla honestas subest, adeoq; vera utilitas, incolumitati vitæ quoq; nocumento esse

esse quâ maximo. Hominis enim, sive corporis, sive animi, sanitatem adspicere voluerim, vitæ solitudinem utroq; modo noxiâ esse liquido apparebit, non *Eremitarum modo*, sed & omnium eorum exemplo, qui vitam illam diu professi fuerint. Conspectiuntur macilenti, squalidi, pusillanimes, morbidi, morosi, deformes, usq; adeo ore & moribus, ut ad ipsis sibi, ne dicam aliis, inserviendum prorsus inhabiles evadant. Quod si eorum, qui privatâ semper vixere fortunâ, pauci admodum imperare sciant; si non faber aliquis de thoracis ferrei firmitate cavere potest, nisi justum sclopi ictum prius sustinuerit; ita utilem scientiam ægre sibi alius quisquam pole

pollicebitur, qui nullis in palæ-
stra exercitationibus vim inge-
nii sui exploraverit, suamq; ad
aliis inserviendum industriam
experiundo perfecerit. Adeo ut
ingeniose non minus quam ve-
re quod ad hanc rem dixisse vi-
deatur, quicumq; dixit: Qui exi-
stimant se malorum (vitæ & for-
tunæ) levamenti quidquam con-
sequuturos ex vita solitaria, per-
suasum habeant, potius se ex vi-
ta illa copiam attrahere malo-
rum humorum, qui quasi repu-
gnantes lætitiæ & consuetudi-
nis instinctui, bellum, cum affli-
ctione vitæ, intestinum & sum-
me perniciosum excitare solent.

§. VIII.

Dicat porro aliquis: bene ta-
men

men vixit, qui bene latuit, &
quid dulcius est otio literario,
cui sine dubio totos se olim E-
remitæ dederunt, speculando res
Divinas pariter & humanas. Ve-
rum, quod ad antiquum illud
effatum attinet, bene quidem
habet, si non ulterius extendatur,
quam extendi debet. Op-
ponitur quippe vitæ splendori,
ambitioni & invidiosæ alios e-
minendi cupiditati, sed non o-
tium commendat solitarium, &
cum fastidio reipublicæ conjun-
ctum, quamvis literarium. Quod
si aliter intelligendum esset pro-
verbium, certe illius omnem
quoq; tutò damnaremus senten-
tiam. Si in otio omnis vitæ ra-
tio consisteret, nemo pro DEI
honore & salute patriæ quid-
quam

36
quam tentaret, sed labores, quos
ecclesia & curia sibi deposcunt,
quisq; detrectaret, & ad leno-
cinandum suæ voluptati cum da-
mno aliorum quisq; foret inten-
tus. Quisquis igitur ita otatur,
peccat in *Deum*, cuius concessa
dona negligit & abscondit, pec-
cat in *alios*, quorum modo o-
pes inutiliter depascit, modo o-
pera & labore mutuam indigen-
tiam sublevare rehuit, peccat
deniq; in *semetipsum*, cum iram
Dei & aliorum contentum hoc
suo proposito in se contrahit.

Quod vero ad illud attinet,
quod adeo hi nostri se dederint
speculationibus rerum Divina-
rum humanarumq;, ut omnem
illis tribuerint ætatem, breviter
respondeo, etiam eo ipso contra

offi-

37
officium egisse; nisi sine & insti-
tuto eodem quo *Cartes. eremum*
ingressi fuerint. *) Ex mera enim
& supervacanea intellectus spe-
culatione, prout in aliorum usus
plerumq; nihil commodi profi-
ciscitur, nulla in communitatem
vitæ humanæ & civilis studii &
contentionis utilitas conferri so-
let, vanam quoq; omnem, quæ
inde captari solet, gloriolam ju-
re existimaverim. Omnis e-
nim virtutis laus in actione con-
sistit, ita ut *philosophia*, quæcun-
que illa fuerit *muta* & non il-
lum, quem modo innuimus, fi-
nem operis sui respiciens, augu-

sti
*) Memorabile est quod habetur de
Cartesio in monumento ejus *Stock-*
holmia erecto, ubi dicitur ex *E-*
remo Philosophica in lucem &
ornamentum aulae vocatus.

si nominis honorem agerrime tueatur. Quod quia perspicuum habuit Philosophus gentilis, instituta comparatione inter meram speculativam scientiam & vitæ communitatem seu conjunctionem studiorum officiorumq; , hanc alteri antefendam esse non sine ratione pronuntiavit, cum ita concludit: *Quibus rebus intelligitur, studiis officiisque, scientia preponenda esse officia justitia, qua pertinent ad hominum utilitatem, qua nihil homini debet esse antiquius. h)*

§. IX.

Multa quidem alia, quæ ad examen vitæ Eremiticæ pertineant, essent porro dicenda, ut-

(b Cic. lib. I. off. 43.

pote de falsa perfectionis ac meriti persuasionem, quam in hoc vitæ genere collocarunt *Eremitæ*, nec non de superstitiosis jejuniis & nimis corporum afflictionibus, (quam ex hypocrisismo Paulino frustra defendere volunt vanitatem i) itemq; multis hujus generis aliis. Verum, quum illa alieni fori iudices sibi deposcere videatur disquisitio, nostrum non est iisdem in præsentia immorari. Quam ob causam, cum instituti nostri ratio & imperata temporis brevitates pedem heic figere cogant, finem hisce brevissimis imponimus verbis Divi Apostoli: *κατανοώμεν ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων. Μὴ ἐγκαταλεί-*

(c 1 Cor. 9: 27. λέει.

λειπόντες τὴν ἐπισύναγωγὴν ἑαυτῶν,
καθὼς εἶπεν, ἀλλὰ παρακαλῶ
λέγτες καὶ τοσούτω μᾶλλον, ὅσα
βλέπετε ἐγγιζοσάν τὴν
ἡμέραν. k)

k) Ebr. 10: 24, 25.

S. D. G.

PHILOSOPHIE CANDIDATEN

Ahrensberdige och Högwallärde
Herr. ERIC AFZELIUS,

Då Han

wid Kongl. Academien i Abo/

andra gången

om Eremiters ensidiga lefnad
disputerade

Ofwerhetens hägn få niuta tal
och trygga,
Och jemt med andras swett på
egit nötte bygga,
Swem skull' ej willa see för största
sälhet an,
Som uppå jorden här en Menn's
stia träffa kan?

I wällustz bröder, I, som Klösterlef-
nad fören,
Och under heligt sten Er stolta go-
dar
giören,

I som om morgondan' ett mera bry
er om,
An fordom Israël, då bröd från
himlen kom.
Hwad sällhet större är än lefwa ohne
sorgen,
Och doch i alla lag så sittia högst i sor-
gen?
Om himlen I så wist, som Goro-
dens sötna, ärst,
Wist ha för andra I den bästa de-
len wärst.
Nei, nei, jag wilse far, mig annat
sinne blifwer,
När jag igenomås hwad Herr AF-
ZELIUS skrifwer,
Om Munkars helighet. Kan Ere-
miten ett
Göctienas ros: jag tror, de andra min-
dre, seth?
Kan man för Lofligt ett, än mindre Hes-
ligt tälja
I fattigt öde sig en wilddiurs boning
wälja;
Hwad

Hwad tro för himmel då det blifwa
wil för them,
Som buken ha för Gud i prächtig
hus och hem?
Er är jag skyldig tack, Min Wän,
som slika tankar
Ha alldeles bracht mig från, för än
I jag hifad' ankar
Til Munkenssten, der jag wist ersa-
ra fädt,
Hur' mycket stadligt är, som syns ut-
wärtas godt.
Haf tack ännu en gång. Er möds
Herren löne,
Ja dygden sielfwer Er med hederslöna
betröne,
För slikt et arbete, jag önskar tusens
falt
Hwad som Er sägna må och öka
nöfjet alt.

Enfaldigt doch wälment,
På swednsKA :

VIRO
Pergratū Reuerendo, Philosophia
CANDIDATO Clarissimo,
Dn. ERICO AFZELIO,
Fautori & Amico estimatissimo.

Αγαπάτω μὲν ἔδοξε θεῶ, κοινωνικὸν
εἶναι

Τὸν βίον ἀνθρώπων, ἐθέλοι ἐπιυχεῖν.
Τῆνικα δῆλον, ἅπαν δὴ κλισίῃσιν βροτῶσι
δεδοσθαι

Ἐς χερῶν δὲ γ' ἔν σὺν θεῶ ἀνδραῖς
εἶναι.

Αἰ δὲ πάλαι ἀγίας ἐθελοθρησκείαι
ἐρήμας

Μῆτις Φάσκον, ὅπῃ Δάιμονι χρῆ
ἀρέσται.

Ταῦτα δὲ καλλίστη μάλα σέο ἐς ἡλίε
αὐγὰς

Μῦσαι δίδωσι ταῦν, ὦ φίλε τῷ
λεκλυέ.

Σὺ παιδεία, κόπῃ τ', ἀρετῇ, τρόποι
εὐσεβείας τε

Ἰενομα τῆς κείρας γὰρ ἴνυ τοι ἤ-
ξισον.

ὕκ.

Κύδῃ πρὸς τὴν τιθεῖ πευθῆς διαλεξίως
ἤδε

Ἀρμόζει δάφνης κάλλεα σὺν τὴν πόμαϊς.
ἔυχομαι ἐκ χερῶν, κοινωνικῶν ὄλο
βιῶν ἄξιος

Χρησάτω τῶν θνητῶν ἀθανάτων τὴν βίον.
Καί ποτε, μήτ' ἄρ' ὄλοθ' ἀνοφερῶς ὑπὸ
κτύμασι γάτης
ἔσση, ὁμίλῳ δὲ ζήσεται ἀεραίνῳ.

Σύγχαρμα τὸδε φιλοφροσύνης
ἔνεκα ἀσμένως προσέδηκε

LAUR. O. HALLBORG;
V. Goibw.

